

74. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Mičovského na ministra kultúry Slovenskej republiky M. Maďariča podaná 8. februára 2016 vo veci ochrany kultúrnych pamiatok

JÁN MIČOVSKÝ
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

SEKRETARIAT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	
Dátum zaevidovania: 08-02-2016	
Číslo spisu: 7LED-116/2016	
11-	Prílohy: 115
	ZH LU

Bratislava, 1. februára 2016

Vážený pán minister,

možno si spomeniete na moju interpeláciu vo veci Národnej kultúrnej pamiatky Panský dom v Polomke. Bolo to v čase, keď sa jej ničenie už začalo, no bolo ho možné ešte zvrátiť. Nemôžem tvrdiť, že ste pre jej záchranu nič neurobili, postupovali ste podľa zákona, no zároveň musím konštatovať, že ste na ministra kultúry, ktorý je nielen politikom, ale aj umelcom, urobili trestuhodne málo. Napadá mi analógia s Vaším dávnyim predchodcom Miroslavom Váľkom, skvelým básnikom, na ktorého aj jeho oponenti spomínajú s tým, že bol schopný navzdory svojim normalizátorským spolubratom, občas niečo z vtedajšej „úpadkovej“ kultúry zachrániť. Nechceli by ste, aby sa takto raz spomínalo aj na Vás?

No, nechajme rečnícke otázky, interpelujem Vás vo veci zničenej NKP opäť. Na rozdiel od čias predchádzajúcej interpelácie je Panský dom už dôsledne zrovnaný so zemou, a preto moja interpelácia znie takto:

Aké dôsledky ste vyvodili z tohto barbarského činu?

Ako chcete zabrániť opakovaniu takýchto činov?

Ste rozhodnutý podniknúť všetky kroky k tomu, aby bola na konto ničiteľov nariadená výstavba repliky zničeného Panského domu; dedičom pre pamäť a barbarom pre výstrahu?

V tejto súvislosti si Vás dovoľím informovať aj o proteste, ktorý sa 27. Januára 2016 uskutočnil na mieste zničeného domu:

Guldan, Huba a Mičovský odhalia v Polomke alarmujúci pamätník barbarskému činu

Islamský štát na Slovensku

Správa číslo jeden: Buldozérmi extrémisti Islamského štátu zničili archeologické vykopávky zo starovekej Asýrie v irackom meste Nimrúd.

Správa číslo dva: V horehronskej obci Polomka buldozérmi zničili Národnú kultúrnu pamiatku Panský dom.

Panský dom, neskorobarokový objekt, ktorý úzko súvisí s podnikateľskou činnosťou rodu Koháryovcov a Coburgovcov v oblasti lesného hospodárstva, stál v obci Polomka od roku 1768. Za národnú kultúrnu pamiatku ho štát vyhlásil okrem iného aj pre vzácne klenby, zdobené drevené výplne okenných otvorov a rôzne vzácne vyrezávané detaily. Panský dom v roku 2015 trestuhodne zlikvidovali. Stalo sa tak napriek tomu, že ministra kultúry Mareka Maďariča, do ktorého rezortnej pôsobnosti ochrana pamiatok patrí, na barbarské konanie včas upozornili nielen opozičný poslanec Ján Mičovský, ale aj odborníci z Krajského pamiatkového úradu v Banskej Bystrici, ktorí sa snažili tomuto protizákonnému činu zabrániť. Pracovníci úradu hodnotia skutok takto:

„Uvedená situácia je precedens, ktorý nemá obdobu v žiadnej kultúrnej krajine nielen v Európe, ale ani inde vo svete. Ochrana kultúrneho dedičstva je najvyššou morálnou a spoločenskou hodnotou národa i jednotlivca, ukotvená v Ústave SR i v medzinárodných dohovoroch, ktorých obsahom je viazaná vláda SR.“

Prečo vlastne došlo k tejto (ne)kultúrnej krutosti? Dôvod je rovnako absurdný ako samotný zločin – rozšírenie cesty. V čase, keď sa rozumní správcovia obcí a miest snažia budovať obchvaty, slúžiace odkláňaniu dopravy od obývaných centier, dochádza v rázovitej Polomke nielen k rozšíreniu cesty prechádzajúcej stredom obce, ale aj k odstráneniu národnej kultúrnej pamiatky (NKP), stojacej stáročia na jej okraji.

Na absurdnosť zničenia NKP Panský dom a ticho, ktoré zo strany štátu tento protiprávny čin sprevádza, som opätovne upozornil v stredu 27. januára 2016 s ľuďmi, ktorým naše prírodné a kultúrne dedičstvo nie je ľahostajné. Spoločne so známym umelcom Ferom Guldanom a – nezávislým poslancom NR SR Mikulášom Hubom, sme na mieste, kde Panský dom v Polomke stál, odhalili „Pamätník zničenej národnej kultúrnej pamiatke“. Samotný pamätník, ktorého autor je Fero Guldan, i spôsob jeho odhalenia boli rovnako absurdné ako spomínaný organizovaný zločin, ktorý sa nikdy nemal stať.

„Moje diela si neobjednávajú štátne inštitúcie, staviam ich tam, kde mi to káže svedomie,“ hovorí Guldan, z ktorého pôsobivých angažovaných diel spomeňme Pomník nenarodeným deťom pri Modrom kostolíku v Bratislave, kríž na mieste zavraždenia Roberta Remiáša, sochu Karla Kryla pred Úradom vlády, či bronzovú ostnatú kyticu na zvolenskom námestí, kde 21. augusta 1968 zahynul pod pásom tanku Jozef Levák. Všestranný autor je v poslednom čase známy aj rozsiahlym obrazovým cyklom Exody, ktorý dokumentuje smutnú mnohostrannosť vyhnanstva rôznych skupín obyvateľov z územia Slovenska.

„Naším cieľom je upozorniť na to, že so zničenou kultúrnou pamiatkou – žiaľ, v súčasnosti na Slovensku vôbec nie jedinou – odchádza do nenávratna nielen kus našej histórie, ale aj ľudskosti. Strata citu, kultúrnosti a ľudskosti býva predohrou k ešte väčším tragédiám,“ hovorí poslanec Huba.

JÁN MIČOVSKÝ
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

A ja dodávam:

„Mám rád lesnícku históriu, čosi som pre jej pripomenutie aj urobil. Preto pána ministra opätovne požiadame, aby konal, vec riadne prešetril a presnú repliku Panského domu nariadil vinníkom opäť postaviť. Nestačí nám kritizovať Islamský štát, musíme si predovšetkým vedieť poradiť s vlastným barbarstvom...“.

S pozdravom

Vážený pán
Marek Maďarič
minister
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Nám. SNP č. 33
813 31 Bratislava - Staré Mesto

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
PhDr. Peter Jurkovič - riaditeľ
Cesta na Červený most 6
814 06 Bratislava, Slovenská republika

Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
Ing. Arch. Zuzana Klasová - riaditeľka
Lazovná 8
975 65 Banská Bystrica